

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ І ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

Назва курсу <i>Обов'язковий/вибірковий</i>	Нестандартний урок української літератури <i>Вибірковий</i>
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії	Бакалавр
Освітня програма	Середня освіта. Українська мова і література
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	VIII семестр / 4 курс
Викладач	Єгорова Ю.М.
Профайл викладача	https://filolog.mdpu.org.ua/?page_id=20258
Контактний тел.	(0619) 097 949 17 74
E-mail:	Yulia-egorova@ukr.net
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=1387
Консультації	Очні консультації: щовівторка, згідно графіку роботи кафедри української і зарубіжної літератури Онлайн-консультації: через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Вибірковий освітній компонент «Нестандартний урок української літератури» з освітньої програми здобувачів вищої освіти Середня освіта. Українська мова і література є логічним продовженням курсу методики навчання української літератури й передбачає здійснення професійної діяльності та проведення наукового дослідження, підготовку фахівців, які здатні компетентно вирішувати складні завдання інноваційного та дослідницького характеру в галузі літературної освіти або у процесі навчання, що передбачає проведення наукових педагогічних досліджень, формування у здобувачів вищої освіти необхідних умінь та навичок викладання української літератури у ЗСО на основі здобутих знань.

Вибірковий освітній компонент «Нестандартний урок української літератури» висвітлює ключові питання методології та нетрадиційні методики навчання української літератури у школі, відображає новітні технології освітнього процесу, орієнтує здобувачів вищої освіти на набуття практичних навичок у сфері роботи креативного, творчого учителя-словесника. Курс будується на інтегративній основі (інтеграція з курсами психології, педагогіки, історії педагогіки, дидактики, історії літературознавства, історії літератури, теорії літератури). У ході реалізації завдань курсу опановуються різноманітні інноваційні форми, методи і

технології.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання вибіркового освітнього компонента «Нестандартний урок української літератури» є формування знань, умінь та навичок здобувачів вищої освіти з викладання української літератури у закладах середньої освіти; організація творчої лабораторії вчителя літератури, використання ефективних пошукових, інтерактивних методів навчання, інноваційних технологій в навчальному процесі, дослідження загальнокультурного та творчого розвитку особистості учня.

Основними завданнями вибіркового освітнього компонента «Нестандартний урок української літератури» є:

- володіти методологічними і теоретичними основами сучасних новітніх методик викладання української літератури;
- орієнтуватись в основних тенденціях, що визначають сучасний стан літературної освіти в закладах середньої освіти, проектувати педагогічну діяльність;
- уміти застосовувати знання в педагогічній діяльності; оволодівати новими освітніми технологіями, виробляти персональні технології у викладанні літератури як мистецтва слова; формувати основи професійної компетентності майбутнього вчителя літератури;
- набувати досвіду створення нових технологій уроків, авторських програм.
- керувати пізнавальною діяльністю учнів, знаходити найбільш ефективні способи впливу на школярів, урахувати їх вікові і психологічні особливості, створювати і згуртовувати колектив з метою вирішення освітніх завдань.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Інтегральні компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі філологічної освіти, що передбачає застосування певних теорій та методів мовознавчої та літературознавчої, а також педагогічної наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Фахові компетентності:

ФК 2 Здатність використовувати науковий апарат для засвоєння теоретичних основ української мови та літератури, методик викладання української мови та літератури.

ФК 14 Здатність керувати пізнавальною діяльністю учнів, знаходити найбільш ефективні способи впливу на школярів, урахувати їх вікові і психологічні особливості, створювати і згуртовувати колектив з метою вирішення освітніх завдань.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 7. Знає державний стандарт загальної середньої освіти, навчальні програми з української мови та літератури, світової літератури для ЗНЗ та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.

ПРН 8. Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

ПРН 12. Уміє організувати навчальний процес у ЗНЗ (співпрацю в команді), реалізувати професійно-практичні засади навчання української мови та літератури, світової літератури, керувати пізнавальною діяльністю учнів.

ПРН 18. Використовує гуманістичний потенціал української і світової літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.

ПРН 27. Організовує співпрацю учнів (вихованців), ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).

ПРН 28. Керується у своїй діяльності принципами толерантності, творчого діалогу, співробітництва, взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	Загальна кількість	лекції	практичні заняття / лабораторні заняття	самостійна робота
Кількість годин (денна форма)	90	12	24	54
Кількість годин (заочна форма)	90	12	10	68

6. ПОЛІТИКА

Система вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях, методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт. При цьому обов'язково описується:

- присутність на заняттях та активність здобувачів вищої освіти під час занять (офлайн, онлайн, відео конференція, ZOOM, Skype);
- недопустимість пропусків та запізень на заняття;
- неприпустимість користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття без дозволу викладача;
- курс передбачає роботу в колективі, на заняттях дотримуватись правил роботи у групі, шанобливо ставитись до поглядів один одного;
- середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- дотримання здобувачами вищої освіти політики добросовісності під час виконання самостійної або індивідуальної роботи; при використанні інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання;
- у разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи.

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

7.1. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література Інформаційні ресурси	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1. Розвиток літературної освіти в Україні						

2	Тема 1. Нетрадиційне навчання як форма вивчення української літератури	Лекційне заняття (2 год.)	Література: 1–7; 2, 9, 12–15; 17, 19, 23, 39 Інформаційні ресурси: 1–3; 6–9; 14; 16	Переглянути презентацію лекції, анотувати прочитану додаткову літературу		
14	Тема 2. Інтегроване навчання як форма вивчення української літератури Тема 3. Інтегрована система навчання	Лекційне заняття (2 год.) Семінарське заняття (4 год.) Самостійна робота (4 год.)	Література: 1–7 9, 12–15; 17, 19 Інформаційні ресурси: 1–3; 6–9; 14; 16	Скласти анотований список методичних статей на тему: „Інтегроване навчання української літератури”.	5	упродовж восьмого навчального семестру (перший періодичний контроль)
8	Тема 4. Учитель української літератури і професійні вимоги до нього.	Самостійна робота (4 год.)	Література: 1–5; 6, 7, 10, 11, 16, 25; 39 Інформаційні ресурси: 1–3; 6–9; 14; 16	Відповіді на питання, тестові завдання		упродовж восьмого навчального семестру (перший періодичний контроль)
8	Тема 5. Аналіз персональних програм викладачів, учителів	Самостійна робота (6 год.)	Література: 1–7 9, 12–15; 17, 19; 24 Інформаційні ресурси: 1–3; 6–9; 14; 16	Відповіді на питання, тестові завдання. Реклама програм	5	упродовж восьмого навчального семестру (перший періодичний контроль)

БЛОК 2. ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

14	<p>Тема 6. Упровадження інтерактивних, проблемно-пошукових методів і прийомів навчання на уроках літератури</p> <p>Тема 7. Особистісно-орієнтовані методи і підходи навчання з урахуванням індивідуальн</p>	<p>Лекційне заняття проблемний виклад (2 год.)</p> <p>Семінарське заняття (4 год.)</p> <p>Самостійна робота (4 год.)</p>	<p>Література: 1–7; 1, 7, 2; 15; 17; 18; 19, 20, 22 Інформаційні ресурси: 1–3; 6–9; 14; 16</p>	<p>Підготуватися до моделювання ділової гри з вивчення казок у 5 класі; дати характеристику інтерактивним методам навчання.</p> <p>Опрацюва</p>	5 5	<p>упродовж восьмого навчального семестру (перший періодичний контроль)</p> <p>упродовж восьмого навчального семестру (перший періодичн</p>
----	---	---	--	---	--------	---

	их особливостей дітей з особливими потребами.			ти джерела, журнальну періодику з означуваної проблеми, занотувати статті викладачів, присвячених цій проблемі		ий контроль
12	Тема Огляд журнальної періодики	Самостійна робота (4 год.)	Література: 1–7 1; 2; 5; 9, 12–15; 17; 18; 19 Інформаційні ресурси: 1–3; 6–9; 14; 16	Опрацювати журнальну періодику «Дивослово» з питань інновацій на уроках літератури		упродовж восьмого навчального семестру (другий періодичний контроль)
8	Тема 4. Проблемний підхід до вивчення літератури	Самостійна робота (4 год.)	Література: 1–7 1; 2; 5; 9, 12–15; 17; 18; 19; 21; 22 Інформаційні ресурси: 1, 2, 4, 11	Презентація Зробити огляд методичних статей, розміщених у журналі 'Дивослово' за 2020 рр., присвячених проблемно-пошуковим методам.		
26	Тема 5.) Сучасні освітні технології в контексті курсу української літератури в	Лекційне заняття проблемний виклад (4 год.) Самостійна робота (4 год.)	Література: 1–7 1; 2; 5; 9, 12–15; 17; 18; 19 Інформаційні ресурси: 1–3; 6–9; 14; 16	за схемою, запропонованою у лекції; ознайомитися із схемою аналізу		упродовж восьмого навчального семестру (перший періодичний

	загальноосвітній школі Нові форми організації навчального процесу	Семінарське заняття (4 год.) Самостійна робота (4 год.)		уроку літератури, підготуватися до аналізу запропонованого уроку	5	контроль)
8	Тема 6. Проектна система навчання	Лекційне заняття проблемний виклад (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	Література: 1–7 1; 2; 5; 9, 12–15; 17; 18; 19 Інформаційні ресурси: 1–3; 6–9; 14; 16	Демонстрація презентації, перегляд фрагментів відео, використання електронного підручника		упродовж восьмого навчального семестру (другий періодичний контроль)
4	Тема 6. Модель навчання у грі	Семінарське заняття (4 год.)	1–7 1; 2; 5; 8; 9, 10; 12–15; 17; 18; 37; 38 Інформаційні ресурси: 1–3; 6–9; 14; 16	Розробити фрагмент уроку вивчення життєпису письменника у 7 класі	5 5	упродовж восьмого навчального семестру (другий періодичний контроль)
2	Модель навчання у дискусії	Семінарське заняття (4 год.)	1–7 2; 5; 8; 9, 10; 19, 20, 22; 18; 37; 38 Інформаційні ресурси: 1–3; 6–9; 14; 16	Розробити колоквіум з творчості Л. Костенко	5	
12	Інноваційні форми вивчення української літератури	Семінарське заняття (4 год.) Самостійна робота (2 год.)	Література: 1–7 1; 2; 5; 9, 19, 20, 32, 33 Інформаційні ресурси:	Розробити фрагмент уроку, застосовуючи нестандарт	5 5	

			1, 2, 4, 11, 20	ні форми		
БЛОК 4 ВИВЧЕННЯ ТВОРІВ РІЗНИХ ЖАНРІВ						
2	Тема 2. Нестандартні форми вивчення епічних творів у школі	Самостійна робота (2 год.)	Література: 1–7 1; 2; 5; 9, 12–15; 21, 24, 27 Інформаційні ресурси: 1, 2, 4, 11	Підготувати фрагмент нестандартного уроку аналізу епічного твору, використовуючи цілісний шлях		упродовж восьмого навчального семестру (другий періодичний контроль)
2	Тема 3. Нестандартні форми вивчення ліричних творів	Самостійна робота (2 год.)	Література: 1–7; 1; 2; 5; 9, 12–15; 21, 24, 27 Інформаційні ресурси: 1–3; 6–9; 14; 16	Підготувати фрагмент нестандартного уроку; вивчити вірші напам'ять (на вибір студента) за шкільною програмою для 5–9 кл.		упродовж восьмого навчального семестру (другий періодичний контроль)
2	Тема 4. Нестандартні форми вивчення драматичних творів	Самостійна робота (2 год.)	Література: 1–7; 1; 2; 5; 9, 12–15; 17; 32, 33 Інформаційні ресурси: 1–3; 6–9; 14; 16	Переглянути театральну виставу І.Карпенка-Карого(на вибір студента), написати рецензію на неї		упродовж восьмого навчального семестру (другий періодичний контроль)

2	Тема 10. Позакласна й позашкільна робота з літератури. Нетрадиційні форми її проведення	Самостійна робота (4 год.)	Література: 1–7; 1; 2; 5; 9, 12–15; 17; 18; 19 Інформаційні ресурси: 1–3; 6–9; 14; 16	Анотувати прочитану додаткову літературу, ознайомитися з програмами факультативних курсів, проаналізувати їх (одна – за вибором) з точки зору доцільності обраного матеріалу, підготувати сценарій позакласного заходу з української літератури	упродовж восьмого навчального семестру (другий періодичний контроль)
2	Методична робота вчителя-словесника.	Самостійна робота (4 год.)	. Література: 1–7; 1; 2; 5; 9, 12–15; 17; 18; 19 Інформаційні ресурси: 1–3; 6–9; 14; 16	Ознайомитися з досвідом учителя / викладача	упродовж восьмого навчального семестру (другий періодичний контроль)

7.2. СТРУКТУРА КУРСУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Нетрадиційне навчання як форма вивчення української літератури	<ol style="list-style-type: none"> 1. Характерні риси нетрадиційного уроку. Упровадження активних проблемно-пошукових форм, методів і прийомів навчання. 2. Критерії класифікації нетрадиційних уроків. 3. Види нетрадиційних уроків.

	<p>4. Структура нетрадиційних форм вивчення літератури.</p> <p>5. Технології проведення уроків різних нестандартних типів.</p>
Інтегроване навчання як форма вивчення української літератури	<p>1. Інтегроване навчання: теоретико-методичний аспект.</p> <p>2. Реалізація міжпредметних зв'язків на інтегрованих. Бінарних уроках літератури</p> <p>3. Структура інтегрованих форм вивчення літератури.</p> <p>4. Технології проведення уроків різних інтегрованих типів.</p>
Упровадження інтерактивних, проблемно-пошукових методів і прийомів навчання на уроках літератури	<p>1. Класифікація методів проблемного навчання за І.Я. Лернером</p> <p>2. Метод випадків і ситуацій</p> <p>3. Пошукові методи навчання:</p> <p>а) сутність і функції методу «прес»;</p> <p>б) особливості методу «мозкова атака»;</p> <p>в) функції методу «захист власних проєктів» і його місце в системі активізації розумових здібностей учня;</p> <p>г) функціонування методу «редакційний кошик».</p>
Сучасні освітні технології в контексті курсу української літератури в загальноосвітній школі	<p>1. Психолого-педагогічні засади використання інноваційних технологій у вивченні літератури.</p> <p>2. Сутність інтерактивного навчання.</p> <p>3. Класифікація інтерактивних технологій за формами навчання (моделями):</p> <p>а) інтерактивні технології кооперативного навчання;</p> <p>б) інтерактивні технології колективно-групового навчання;</p> <p>в) технології ситуативного моделювання;</p> <p>г) технології опрацювання дискусійних питань.</p> <p>4. Структура і методи інтерактивного уроку.</p>
Проєктна система навчання	<p>1. Концептуальні освітні засади проєктної технології.</p> <p>2. Проєктне навчання як реалізація проблемного навчання.</p> <p>3. Основні вимоги до використання технології навчальних проєктів.</p> <p>Етапи роботи над проєктом</p>

7.3. СТРУКТУРА КУРСУ (СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ)

Теми семінарських занять	Зміст семінарських занять
теграційні типи літературних занять	<ol style="list-style-type: none"> 1. Інтегроване навчання: теоретико-методичний аспект. 2. Структура інтегрованих форм вивчення літератури. 3. Технології проведення уроків різних інтегрованих типів.
Упровадження активних проблемно-пошукових методів і прийомів навчання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про методи навчання на уроках літератури. 2. Класифікація методів навчання на уроках літератури. 3. Лекція, бесіда, самостійна робота як навчальні методи на уроці літератури. 4. Інтерактивні методи навчання української літератури
Інноваційні форми організації навчального процесу	<p>Типи уроку-семінару.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Учнівська конференція як різновид предметного семінару. Типологія уроку-конференції. 2. Урок-колоквіум у системі лекційно-нарських занять. 3. Урок-етюд.
Модель навчання у грі	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ігрова модель навчання. 2. Етапи ігрової моделі навчання. 3. Загальні ознаки гри. 4. Класифікація навчальних ігор: <ol style="list-style-type: none"> а) урок-аукціон; б) урок-гра Що? Де? Коли?; в) урок КВК; г) урок „За круглим столом”; д) БІТ – урок.
Модель навчання у дискусії	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дискусія як засіб пізнавальної діяльності учні 2. Організація проведення дискусії. 3. Структурні етапи проведення дискусії. 4. Моделювання навчальних тем на основі дискусії.
Інноваційні форми вивчення української літератури.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичний аспект. Методологія проведення. 2. Урок- театральна вистава. 3. Урок-суд.

	4. Урок-молитва.
Інноваційні форми вивчення української літератури	<ol style="list-style-type: none"> 1. Інноваційні форми вивчення української літератури. Теоретичний аспект. Методологія проведення. 2. Урок-змагання. Теоретичні та методичні зауваги до нестандартної форми вивчення літератури в 5–9 класах. 3. Конкурс кмітливих. 4. Змагання любителів кросвордів. 5. Знайди помилку. 6. Пошук.

7.5 СТРУКТУРА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Учитель словесник і професійні вимоги до нього	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вимоги, яким має відповідати педагог-новатор. 2. Професійні якості вчителя. 3. Педагогічні здібності за Н.Кузьміною.
Інтегрована система навчання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Інтегроване навчання: теоретико-методичний аспект. 2. Структура інтегрованих форм вивчення літератури. 3. Технології проведення уроків різних інтегрованих типів.
Інтерактивна система навчання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність інтерактивного навчання. 2. Організація інтерактивного навчання. 3. Прийоми інтерактивного навчання.
Інтерактивні методи вивчення літератури в школі	<ol style="list-style-type: none"> 1. Умови керування педагогічним процесом. 2. Обов'язкові умови моделювання навчального процесу. 3. Найважливіші потреби, які необхідно розвивати в учнів. 4. Педагогічні впливи на певні потреби.
Упровадження активних проблемно-пошукових методів і прийомів навчання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особистісно-орієнтовані методи і підходи навчання з урахуванням індивідуальних особливостей дітей з особливими потребами. 2.
Вивчення й узагальнення досвіду викладання літератури в школі	<ol style="list-style-type: none"> 1. Професійне вдосконалення вчителя літератури. 2. Ключові завдання вивчення й узагальнення досвіду викладання літератури в школі. <p>Педагогічна майстерність учителя-новатора.</p>

Технологія розвивального навчання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність розвивального навчання. 2. Основні принципи розвивального навчання.
Модульно-розвивальна технологія навчання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність модульно-розвивального навчання. 2. Основні принципи модульно-розвивального навчання. 3. Структура модульно-розвивального навчання..
Модель навчання у дискусії	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дискусія як засіб пізнавальної діяльності учні 2. Організація проведення дискусії. 3. Структурні етапи проведення дискусії. 4. Моделювання навчальних тем на основі дискусії.
Сугестопедична модель навчання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність сугестопедичної моделі навчання. 2. Основні принципи сугестопедичної моделі навчання.
Нетрадиційне навчання як форма вивчення української літератури	<ol style="list-style-type: none"> 1. . Характерні риси нетрадиційного уроку. Упровадження активних проблемно-пошукових форм, методів і прийомів навчання. 2. Критерії класифікації нетрадиційних уроків. 3. Види нетрадиційних уроків 4. Структура нетрадиційних форм вивчення літератури. 5. Технології проведення уроків різних нестандартних типів.
Прийоми оцінювання учнів на нестандартних уроках	<ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінювання учнів на нестандартних уроках як важлива ланка навчально-виховного процесу. 2. Вимоги до перевірки та обліку літературних знань і умінь на уроках літератури. 3. Ефективні засоби оцінювання навчальних досягнень учнів.
Аналіз авторських методичних програм	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аналітичний огляд авторських програм та методик вивчення української літератури: <ul style="list-style-type: none"> • автори підручника; • призначення книги; • зміст і структура; • передбачення шляхів вивчення художніх творів; • характер ілюстративного матеріалу; • естетика оформлення.
Проектне навчання як реалізація проблемного навчання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Концептуальні освітні засади проектної технології. 2. Проектне навчання як реалізація проблемного навчання. 3. Основні вимоги до використання технології навчальних проектів. 4. Етапи роботи над проектом.
Позакласна й позашкільна	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гурткова робота як основна форма реалізації позакласної

робота з літератури (нестандартні форми)	<p>й позашкільної освіти школярів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Типи гуртків. 3. Зміст роботи гуртків. 4. Літературно-художня творчість учнів. 5. Науково-літературознавча робота.
Методична робота вчителя-словесника.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст і форми методичної роботи в школі. 2. Виробнича (педагогічна) практика студентів-філологів.

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Загальна система оцінювання курсу	<p>За семестр з освітнього навчального компонента проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 26 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 26 = 42$ (бали).</p> <p>Здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки. Якщо підсумковим контролем вивчення дисципліни є диференційований або недиференційований залік, то набраних таким чином 60 і більше балів достатньо для його зарахування.</p> <p>Підсумковим контролем вибіркового освітнього компонента є залік. Загальний рейтинг з освітнього компонента (ЗР) складається з суми балів двох поточних і періодичних контролів. Мінімальна кількість балів для отримання заліку – 60 балів.</p>
Семінарські заняття	<p>«5» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі</p>

	<p><i>розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</i></p> <p><i>«4» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань. здобувач вищої освіти здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</i></p> <p><i>«3» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</i></p> <p><i>«2» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</i></p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p><i>Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для неотримання підсумкового контролю.</i></p>

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ:

Словесні: проблемна лекція, евристична бесіда, навчальна дискусія

Інтерактивні: робота в групах, лабіринт, карусель, незакінчені речення

Наочні: демонстрація проєктів, відеофільмів, презентації, пошуково-дослідницькі проєкти

Практичні: методичний форум, дебати.

письмовий модульний контроль, тестування, поточне опитування, бліц-турнір, оцінювання підсумкового (семестрового) контролю. стандартизовані тести, презентація виконаних завдань до семінарських занять та самостійної роботи, написання рефератів.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Копейцева Л.П. Нестандартний урок української літератури / Конспекти лекцій / Уклад. : Л.П.Копейцева. Мелітополь, 2015. 82 с.

2. Копейцева Л.П., Єгорова Ю.М. Методика викладання світової літератури у вищих навчальних закладах. Мелітополь, МДПУ. 2016. 348 с
3. Єгорова Ю., Копейцева Л. Методичні рекомендації до курсу «Методика навчання української літератури». Мелітополь: Видавничий будинок мелітопольської міської друкарні. 2017. 69 с.
4. Єгорова Ю. Методичні рекомендації до курсу «Методика навчання української літератури» для студентів III курсу / Копейцева Л. П., Пономарець Г.М. Мелітополь: МДПУ імені Богдана Хмельницького. 2017. 68 с.
5. Копейцева Л. П., Шаров С.В. Електронний підручник з курсу «Методика навчання української літератури». 2015.
6. Копейцева Л. П. Методичні рекомендації до самостійної роботи з курсу «Методика навчання української літератури». Мелітополь: МДПУ імені Богдана Хмельницького. 2015. 68 с.
7. Ситченко А. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах. К.: Ленвіт, 2011. 291 с.
8. Токмань Г. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах. К.: Ленвіт, 2012. 321 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. .Василюк А., Пахоцінський Р., Яковець Н. Сучасні освітні системи: Навч. посібник. Ніжин: НДПУ, 2002. 139 с.
2. Волошина Н. Критерії оцінювання і система обліку знань, умінь і навичок учнів // Наукові основи методики літератури. К.:Ленвіт, 2002. 384 с.
3. Гнаткович Т., Ходанич Л. Як сформуванати вчителя інноваційно-компетентною особистістю // *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колеґіумах*. К., 2007. №8. С. 9.
4. Грабовська С.Л. Інтерактивне навчання у вузі: проблеми і перспективи // *Вісник Льв. ун-ту*. Вип. 15. 2004. С.171–176.
5. Дейвід Гопкінз. Оцінювання для розвитку школи. Львів: Літопис, 2003. 256 с.
6. . Демчук О. Життєпис письменника: конспекти нестандартних уроків. К.: Педагогічна преса, 2002. 192 с.
7. Капська А. Й. Педагогіка живого слова: Навчальний посібник. К.: ВІПОЛ, 1996. 204 с.
8. Копейцева Л. П. Методичні рекомендації до курсу «Методика навчання української літератури». Мелітополь: Видавничий будинок мелітопольської міської друкарні, 2017. 69 с.
9. Копейцева Л.П. Методичні рекомендації до спецкурсу “Нестандартний урок української літератури” // Нестандартний урок української літератури / Методичні рекомендації / Уклад. : Л.П.Копейцева. – Мелітополь, 2011.– 76 с.
10. Копейцева Л. П. Методичні рекомендації до самостійної роботи з курсу «Методика навчання української літератури». Мелітополь: МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2015. 68 с.
11. Копейцева Л. П., Єгорова Ю.М., Пономарець Г.М. Методичні рекомендації до курсу «Методика навчання української літератури» для студентів III курсу. Мелітополь: МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2017. 68 с.
12. Копейцева Л. П., Шаров С.В. Електронний підручник з курсу «Методика навчання української літератури». 2015.
13. Корнійчук В. «Коли не по конях, так хоч по голоблях» (Щира турбота про якість освіти чи псевдоінтелектуальний тролінг?) // *Дивослово*. 2015. № 12. С. 71–77.
14. Куцевол О. М. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія): навч. Посіб. Київ : Освіта України, 2009. 464 с.
15. Методичні рекомендації щодо вивчення української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах у 2019 / 2020 н. р. / Дивослово. 2019. №8 . С.9–13.
16. Микитюк В. Практикум з методики викладання літератури: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 186 с.
17. Микитюк В.І. Принципи проблемності у викладанні української літератури // *Дивослово*. К., 2005. С. 11–16.
18. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів: Українська мова; Українська література : 5-9 класи. Київ : Видавничий Дім «Освіта», 2013. 160 с.
19. Нетрадиційні уроки з української літератури. 5-11 класи / Укладачі С. С. Складар; Л. І. Нечволод. Харків: Торсінг, 2004. 224 с.
20. . Нищета В.А. Технологія життєтворчих проєктів на уроках української мови та літератури / навчальний посібник: випуск 4 (64). Харків «Основа», 2009. 232 с.
21. Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах. К.: Ленвіт, 2000. 384 с.
22. Пилипенко В. Д. Особистісно орієнтовані технології у школі / В. Д. Пилипенко, О. А. Коваленко ; [наук. ред. Подмазін С. І.]. Харків : Основа, 2007. 159 с.

23. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.- метод. посіб. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко ; за ред. О. І. Пометун. Київ : в-во А.С.К., 2004. 192 с.
24. Приходченко К.В. Нестандартні форми роботи з розвитку творчих здібностей учнів // *Українська література в загальноосвітній школі*. 2015. №5. С. 52–54.
25. Пультер С.Щ., Лісовський А.М. Методика викладання української літератури в середній школі. Житомир: Полісся, 2000. 163 с.
26. Ситченко А. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу. К.: Ленвіт. 2004. 334 с.
27. Слоновьська О. Конспекти уроків з української літератури. Нове прочитання творів. 9 клас. К.: Видавництво «Рідна мова», 2000. 592 с.
28. Степанишин Б. Стратегія і тактика в літературній освіті учнів. Київ–Тернопіль, 2003. 190 с.
29. Токмань Г. Специфіка, структура, типологія уроків літератури // *Дивослово* 2013. №10. С. 31–35.
30. Фасоля А. Мета, зміст, технологія уроку // *Дивослово*. 2004. № 8. С. 19–25.
31. Шуляр В. Учитель літератури й учень-читач старшої школи в новому освітньому просторі: проблеми і перспективи // *Дивослово*. 2018. №11. С.3–8.
32. Щербина В.І. Інтерактивні технології на уроках української мови та літератури. Харків: Основа, 2015. 96 с.
33. Яворська С.Т. Методичні пошуки і знахідки на початку ХХ ст. Вища школа, 2014. № 2–3. С. 64–72.
34. Яценко Т. О. Особистісно орієнтоване навчання як закономірна тенденція розвитку сучасної шкільної літературної освіти // *Теоретична і дидактична філологія : зб. наук. пр. / М-во освіти та науки України, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. Переяслав-Хмельницький : ФОП «Домбровська Я. М.»*, 2016. Вип. 23. С. 64–72. (Серія «Педагогіка»).
35. Яценко Т. О. Особливості розвитку методики навчання української літератури в період національного відродження // *Педагогічна освіта: теорія і практика : зб. наук. пр. / М-во освіти та науки України, Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І. Огієнка. Кам'янець-Подільський*, 2015. Вип. 19. С. 173–178.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Активні методи навчання .Режим доступу: [http:// users. Kpi. Kharkov. Ua // active. Htm](http://users.kpi.kharkov.ua/active.htm). Заголовок з екрану.
2. Alberta Education. Elements of effective teaching practice: Differentiated instruction [Основи ефективного вчителювання: диференційоване викладання]. URL. [www.learnalberta.ca/content-teacher/kes/pdf/or_ws_tea_elem_02_diffinst.pdf](http://www.learnalberta.ca/content/teacher/kes/pdf/or_ws_tea_elem_02_diffinst.pdf).
3. Барчук В. Майстерність вчителя. Стаття-роздум. URL. http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/30682/.
4. Бібліотека українських підручників. URL : <http://pidruchniki.ws/>.
5. Віртуальний підручник з української літератури. URL. <http://eureka.ucoz.ua/index/0-29>.
6. Волинець І. Позакласна робота з літературного краєзнавства в курсі світової літератури. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/14/statti/volinc.htm
7. Галенко А. Культурологічна компетентність у структурі професійних компетентностей студентів філологічних спеціальностей. Науковий вісник Донбасу. 2012. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2012_4_25.
8. Гондюл В.П. Методика викладання у вищій школі. Матеріали до курсу лекцій / Електронний варіант. К.: ІМВ КНУТШ, 2000. URL. <http://mi.iir.kiev.ua/progsubj/opp/index.html>
9. Електронна бібліотека української літератури (Торонто) URL. [http:// www.utoronto ca/elul](http://www.utoronto.ca/elul).
10. Ісаєва О. Матеріали з методики викладання зарубіжної літератури. URL: <http://www.isaieva.kiev.ua/student-us.html>.
11. Клименко Ж. Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи. Київ : Вид- во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2006. - 340 с. URL: <http://nashaucheba.ru/v>.
12. Клименко Ж. Шкільний курс «Зарубіжна література» як чинник формування української ідентичності учнів. Актуальні проблеми професійної підготовки студентів-філологів до роботи в сучасному освітньому просторі : збірник статей. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2017. Вип. 1. 37–49. URL: <http://194.44.152.155/files/zbirnyky/>.
13. Коломієць Н., Яременко Н. Культурологічна компетенція в контексті фахової підготовки вчителя зарубіжної літератури. Наукові записки. Серія : Філологічні науки. Кропивницький, 2020. Вип. 187. С. 665–670. URL: https://www.cuspu.edu.ua/images/nauk_zapiski/filology/Issue_187_FN.pdf.
14. Критика. URL : <https://krytyka.com/ua/journal>.
15. Національна бібліотека України для дітей з віртуальною бібліографічною довідкою. URL. <http://chl.kiev.ua>.

16. Небеленчук І. Мультимедійний супровід уроків літератури. Технологія фахової майстерності: електронні освітні ресурси та технології. 2015. URL: <http://timso.koippo.kr.ua/hmura11/multymedijnyj-suprovid-urokiv-literatury/comment-page-1/>.
17. Онлайн-бібліотека аудіокниг. URL : <https://sluhay.com.ua/>.
18. Освіта. Стратегія України 2030. Київ, 2019. 35 с. URL: https://www.slideshare.net/UIFuture/2030148758034?fbclid=IwAR138DX61K6RES3E9cjOZcWVGzwngsnaseckjxAhBWN0Ye9jBH_p6PJad8.
19. Токмань Г. Методика навчання української і зарубіжної літератури: самостійна робота студента. Київ: Міленіум. 2019. 110 с. URL: <http://ephsheir.phdpu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/>.
20. Програма з зарубіжної літератури 5-12 класи / За ред. Д. С. Наливайко. К. 2005. URL: http://svitovalitera.at.ua/board/dokumentimon/programa_quot_zarubizhna_literatura_5_12_klasi_quot/2-1-0-8
36. Українська бібліотека. URL. <http://www/lib.org.ua>
37. International Organization for Standardization, ISO/IEC Guide 2:2004 [Електронний ресурс]. URL.: http://www.iso.org/iso/support/faqs/faqs_standards.htm.
38. The Web Quest Model. Interactive Multimedia Development. URL.: http://www.wflbooces.org/files/filesystem/Webquest_handout.pdf.